

Antopäivä: 25.10.2023	Voimaantulopäivä: 25.10.2023	Voimassa: toistaiseksi
Lainsäädäntö, johon ohje perustuu: Raideliikennelaki 1302/2018 Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/763		
Muutostiedot: 25.10. 2023 Uusi ohje 21.5.2024 Pieniä päivityksiä		

Yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuopas - Traficom

1	Johdanto	2
1.1	Ohjeen tarkoitus.....	2
1.2	Lainsäädäntökehys	2
2	Yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuehdot.....	3
2.1	Suljetun alueen menettely	3
2.2	Pienimuotoinen kuljettaminen	4
3	Miten yhtenäistä turvallisuustodistusta haetaan?	4
4	Kuvaukset ilmoitettujen kansallisten sääntöjen vaatimuksista	5
5	Rajan yli suuntautuva liikenne.....	5
6	Vastuuvakuutus	5
7	Hakemuksen käsittelyn määräajat	5
8	Kielipolitiikka	6
9	Viestintäjärjestelyt.....	6
10	Maksu	6
11	Valitus- ja oikaisumenettelyt.....	7
12	Yhtenäisen turvallisuustodistuksen peruuttaminen	7
13	Valvonta ja siirtymäsäännöt.....	7

1 Johdanto

Tässä ohjeessa opastetaan yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuun liittyvät asiat, silloin kun yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntäjänä toimii Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom).

Tämä ohje täydentää Euroopan Rautatieviraston (ERA) julkaisemaa yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuopasta.

Tätä ohjetta noudatetaan niihin yhtenäisiin turvallisuustodistushakemuksiin, joiden toiminta-alueeksi on määritelty Suomi ja joiden käsittelijänä toimii Traficom joko turvallisuustodistuksen myöntävänä elimenä tai kansallisen osan arvioijana.

[ERA:n yhtenäisten turvallisuustodistusten hakuopas](#)

1.1 Ohjeen tarkoitus

Tämä ohje on tarkoitettu rautatieyrityksille sekä rautatieliikenteen harjoittajille, jotka haluavat jättää yhtenäistä turvallisuustodistusta koskevan hakemuksen Traficomille.

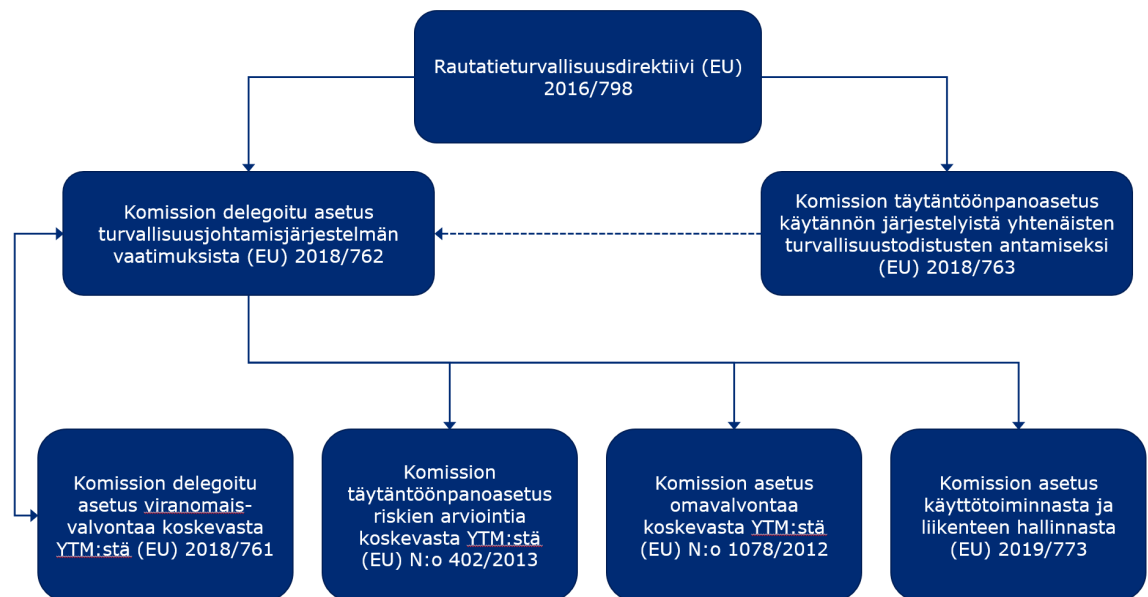
Ohjeen tarkoituksena on auttaa yhtenäistä turvallisuustodistusta hakevia rautatieliikenteen harjoittajia hakemukseen liittyvissä käytännön menetelmissä, silloin kun hakemuksen käsittelijäksi on valittu Traficom.

Ohjeessa kuvataan seuraavat asiakokonaisuudet:

- yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuehdot
- yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakumenettely
- yhtenäisen turvallisuustodistushakemuksen kansallisen osan sisältö
- Kielipolitiikka
- Viestintäjärjestelyt
- Hakemukseen liittyvät maksut
- Valitus- ja oikaisumenettelyt

1.2 Lainsäädäntökehys

EU komission antama rautatieturvallisuudsdirektiivi ohjaa yhtenäistä turvallisuustodistusta koskevia säädöksiä (Kuva 1).

Kuva 1. EU:n lainsäädäntökehys koskien yhtenäisiä turvallisuustodistuksia

Yhtenäistä turvallisuustodistusta koskeva kansallinen lainsäädäntö löytyy raideliikennelaista (1302/2018). Rautatieliikenteen pätevyyksistä säädetään liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017).

2 Yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuehdot

Suomessa yhtenäinen turvallisuustodistus vaaditaan rautatieliikenteen harjoittajilta, jotka liikennöivät Suomen valtion hallinnoimalla rataverkolla tai siihen liittyvillä yksityisraiteilla. Liikennöinnillä tarkoitetaan vaihtotyötä tai junaliikennöintiä.

Rautatieliikenteen harjoittajat ovat mm.

- Rautatieyritykset (pääasiallinen toiminta tavara- tai henkilöliikenne)
- Rataverkon kunnossapitäjät, jotka liikennöivät valtion rataverkolla tai siihen johtavilla yksityisraiteilla
- Vaihtotyötä harjoittavat yritykset
- Museoliikenteen harjoittajat, jotka liikennöivät valtion rataverkolla tai siihen johtavilla yksityisraiteilla
- Rataverkon haltijat, jotka liikennöivät omalla tai muiden hallinnoimalla rataverkolla

2.1 Suljetun alueen menettely

Yhtenäistä turvallisuustodistusta ei kuitenkaan vaadita sellaiseen kalustoyksikön liikkuttamiseen, joka tapahtuu kalustoyksikön kuormaukseen, radan kunnossapitoon tai huoltopalveluihin liittyvää kalustoyksiköiden siirtämistä varten ja jota varten rataverkon haltija tai haltijat ovat sulkeneet rataverkolle tai sen osalle pääsyn liikennöinniltä sekä ohjeistaneet suljetulla alueella tapahtuvan liikkuttamisen menettelyt.

Vastuu suljetulla alueella kaluston siirtämisestä on rataverkon haltijalla. Sulkemisen voi tehdä fyysisesti esimerkiksi portilla, mutta menettely voi olla myös ohjeistus. Ohjeessa liikuttamisen menettelyistä keskeistä on huomioida, että raiteistolle ei voi liikennöidä tai tuoda/viedä kalustoa vaihtotyönä alueen ollessa suljettu. Menettelyissä tulee myös huomioida, miten varmistetaan, että siirrettävä kalusto ei karkaa sekä miten kaluston karkaamiseen varaudutaan.

2.2 Pienimuotoinen kuljettaminen

Pienimuotoinen kuljettaminen ei poista rautatieliikenteen harjoittajan velvoitetta turvallisuustodistuksesta, mutta veturinkuljettajan lupakirja- ja lisätodistusvaatimuksia ei ole tarpeen soveltaa paikallisessa ja pienimuotoisessa toiminnassa. Tästä johtuen liikennepalvelulain soveltamisalaan ei kuulu sellainen pienimuotoinen kuljettajatoiminta, jossa

- 1) Liikennöinti tapahtuu ainoastaan vaihtotyönä
- 2) Liikennöintiin sisältyy ainoastaan vähäistä viestintää rataverkon haltijan kanssa
- 3) Liikennöintiin sisältyy ainoastaan vähäistä opastin- ja merkkijärjestelmän tuntemusta

Edellä kuvattujen lisäksi edellytetään, että liikennöinnin tulee tapahtua rajoitetulla alueella ja samanaikaisesti vain yhden rautatieliikenteen harjoittajan toimesta. Katso lisätietoa Traficomien ohjeesta.

[Pienimuotoinen kuljettajatoiminta -ohje](#)

3 Miten yhtenäistä turvallisuustodistusta haetaan?

Yhtenäinen turvallisuustodistushakemus toimitetaan keskitetyn palvelupisteen kautta.

[Keskitetty palvelupiste](#)

Jos hakija aikoo toimia vain Suomen valtion alueella, se voi valita keskitetyssä palvelupisteessä, osoittaako se hakemuksensa Traficomille vai ERA:lle. Jos hakijan toiminta-alue ulottuu useampiin EU:n jäsenvaltioihin, ERA toimii oletuksena yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntävänä elimenä. Hakuprosessi on molemmissa tapauksissa sama. Lisätietoa hakemuksen käsittelyprosessista löytyy ERA:n soveltamisoppaassa.

Traficomien toimiessa yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntävänä elimenä, se voi järjestää hakemuksen arviointiin liittyviä auditointi- tai tarkastuskäyntejä, jos se katsoo menettelyn tarpeelliseksi. Auditointi- ja tarkastuskäynneistä johtuvat kustannukset laskutetaan osana hakemuksen käsittelykuluja.

Hakemusprosessista sekä hakemuksen mukana toimitettavista asiakirjoista kerrotaan tarkemmin ERA:n soveltamisoppaassa.

Tämän ohjeen kohdassa 4 kerrotaan, mitä asiakirjoja hakijan tulee toimittaa yhtenäisen turvallisuustodistuksen kansallisen osan arviointia varten.

4 Kuvaukset ilmoitettujen kansallisten sääntöjen vaatimuksista

Ilmoitettujen kansallisten sääntöjen noudattamisen arviointi kuuluu kansallisen turvallisuusviranomaisen toimivaltaan. Ilmoitetuilla kansallisilla säännöillä tarkoitetaan sellaisia toiminnallisia vaatimuksia, joita ei ole edellytetty sovellettavassa OPE YTE:ssä (EU 2019/773) tai muussa sovellettavassa EU-säädöksessä. Näiden vaatimusten noudattaminen tarkistetaan aiotun toiminta-alueen osalta.

Aiottuun toiminta-alueeseen sovellettavat ilmoitetut kansalliset säännöt sekä niiden kuvaukset löytyvät ERA:n ylläpitämästä Single Rules Database (SRD)-järjestelmästä (Suomea koskevat kansalliset säännöt löytyvät Adopted rules -välilehdeltä ja valitsemalla Show search filters: Finland; Safety).

5 Rajan yli suuntautuva liikenne

Ruotsin valtion alueelle on mahdollista liikennöidä pelkästään Suomessa voimassa olevalla yhtenäisellä turvallisuustodistuksella, jos liikennöinti suuntautuu lähimmälle raja-asemalle ja jos siitä on sovittu valtioiden kesken. Käytännössä tällainen liikenne on mahdollista Tornio-Haaparanta -välillä.

Jos hakija ilmoittaa hakemuksessaan liikennöivänsä Haaparantaan, sen tulee varmistaa, että asiaankuuluvat kansalliset säännöt tulevat täytetyksi myös Ruotsin puolella. Kansallisista säännöistä lisätietoa on tämän ohjeen kohdassa 4. Kansallisten sääntöjen täyttämistä tulee toimittaa vastine keskitetyn palvelupisteen kautta, jossa se käsitellään osana muuta hakemusta.

Venäjän rajan yli suuntautuvasta liikenteestä on sovittu Suomen ja Venäjän valtioiden välisellä sopimuksella suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä, eikä se kuulu yhtenäisestä turvallisuustodistuksesta annettujen EU-asetusten soveltamisalaan.

6 Vastuuvakuutus

Rautatieliikenteen harjoittajat tarvitsevat toimintaansa varten vastuuvakuutuksen. Vastuuvakuutus on yksi yhtenäisen turvallisuustodistuksen ja toimiluvan myöntämisen edellytyksistä. Vastuuvakuutuksella varmistetaan, että rautatieliikenteen harjoittaja on varautunut kalustoyksikön käytöstä muille osapuolille aiheutuneiden vahinkojen varalle, josta toiminnan harjoittaja on lain mukaan vastuussa.

[Vastuuvakuutusohje](#)

7 Hakemuksen käsittelyn määrääajat

Hakijaa suositellaan toimittamaan hakemus viimeistään kuusi kuukautta ennen suunnitellun toiminnan aloittamista, oli kyseessä sitten uusi todistus, muutos olemassa olevaan todistukseen tai uusittava todistus.

Traficom on ilmoitettava yhden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta hakemusasiakirjojen riittävydestä arviointia varten. Kun kaikki tarvittava materiaali on toimitettu, Traficomilla on neljä kuukautta aikaa suorittaa hakemuksen arviointi ja toimittaa päätös.

Yhtenäinen turvallisuustodistus on voimassa enintään viisi vuotta.

8 Kielipolitiikka

Hakija voi toimittaa Traficomille osoitetun yhtenäisen turvallisuustodistushakemuksen suomen, ruotsin sekä englanninkielisenä. Traficom käsittelee vastaanottamansa hakemukset sillä kielellä, millä hakemus on toimitettu. Yhteydenpito Traficomin ja asiakkaan välillä voidaan järjestää suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Vaikka hakemuksen voi toimittaa useammalla kielellä, hakijan tulee osoittaa, että se pystyy toimimaan Suomen rautatiejärjestelmässä annettujen säädösten mukaan. Käytännössä hakijan tulee varmistaa, että sen työntekijät omaavat riittävän osaamisen suomen kieleen rautatieliikenteessä käytettävää viestintää varten.

Jos ERA toimii yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntäjänä, Traficom voi vaatia hakijalta tiettyjen dokumenttien tai dokumenttien osien kääntämistä, silloin kun käännökset nähdään tarpeelliseksi kansallista osaa koskevan arvioinnin kannalta. Käännöskustannukset ovat tällöin hakijan vastuulla.

9 Viestintäjärjestelyt

Hakemusta koskevat lisäselvityspyynnöt ja ongelmat viestitään keskitetyn palvelupisteen kautta. Viestinnässä voidaan käyttää tarpeen mukaan myös sähköpostia, puhelinta, neuvottelu-/videopuhelua tai tapaamisia. Kaikki hakemuksen sisältöön vaikuttavat asiat tulee viime kädessä kirjata yhtenäiseen palvelupisteeseen, mukaan lukien mahdolliset kokousmuistiot tai tarkastusraportit.

10 Maksut

Silloin, kun Traficom toimii yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntäjänä, käsittelyn tuntihinta määräytyy *Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista* mukaan.

Jos hakija on valinnut Traficomin yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntäjäksi, hakijan laskutustiedot tulee toimittaa Traficomille keskitetyn palvelupisteen kautta hakemuksen toimittamisen yhteydessä esim. liitetiedostona tai hakijan yhteystietojen lisätietokentässä. Traficom laskuttaa hakijaa välittömästi todistuspäätöksen jälkeen. Maksujen suorittamisen määräaika on 21 päivää siitä päivästä lähtien, kun hakijalle ilmoitetaan laskusta.

Silloin, kun ERA toimii yhtenäisen turvallisuustodistuksen myöntäjänä, käsittelyn tuntihinta määräytyy *Euroopan unionin rautatievirastolle suoritettavista maksuista ja palkkioista sekä niiden maksuehdoista* annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2018/764 mukaan. Kansallisen osan käsittelystä Traficom veloittaa ERA:lta kansallisen maksuasetuksen mukaiset käsittelykustannukset. ERA laskuttaa hakijaa käsittelyn kokonaiskustannuksista sisältäen myös kansallisen osan käsittelyn.

Kaikilta turvallisuustodistuksen haltijoilta, joilla on ollut todistus voimassa kuluvan vuoden ensimmäisenä päivänä, peritään myös vuosimaksu. Vuosimaksun suuruus määräytyy toiminnan luonteen ja laajuuden mukaan. Maksut määräytyvät *Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista* mukaan.

11 Valitus- ja oikaisumenettelyt

Hakija voi hakea Traficomilta antamaan päätökseen tai päätöksestä perittävään maksuun oikaisua, jos hakija on tyytymätön päätökseen. Ohjeet oikaisupyyntöjen toimitamiseen toimitetaan päätöksen liitteinä.

12 Yhtenäisen turvallisuustodistuksen peruuttaminen

Traficomilla on oikeus peruuttaa antamansa yhtenäinen turvallisuustodistus, silloin jos turvallisuustodistuksen haltija ei enää täytä turvallisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä tai jos turvallisuustodistuksen haltija sitä pyytää. Traficomilla on varattava rautatieliikenteen harjoittajalle tilaisuus korjata puutteellisuus kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kahta kuukautta lyhyempi. Erityisen vakavissa puutteellisuuksissa Traficom voi kuitenkin peruuttaa todistuksen välittömästi.

Jos ERA:n myöntämän turvallisuustodistuksen haltija ei enää täytä turvallisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä, Traficomilla on pyydettävä ERA:aa rajoittamaan todistusta tai peruuttamaan se. Kyseessä ollessa vakava turvallisuusriski, Traficom voi soveltaa väliaikaisia turvallisuustoimenpiteitä toiminnan rajoittamiseksi tai keskeyttämiseksi. Lopullinen ratkaisu tilanteeseen tehdään yhteistyössä Traficomilla ja ERA:n kanssa. Erimielisyyksissä käytetään sovintomenettelyä. Jos sovintomenettelyssä päätetään olla rajoittamatta tai peruuttamatta turvallisuustodistusta, väliaikaiset turvallisuustoimenpiteet on peruttava. Voimassa oleviin väliaikaisiin turvallisuustoimenpiteisiin voi hakea muutosta hallinto-oikeudesta. Toimenpiteitä voidaan soveltaa kuitenkin tuomioistuinkäsittelyn loppuun asti.

13 Valvonta ja siirtymäsäännöt

Traficom valvoo turvallisuustodistuksen haltijoita todistuksen myöntämisen jälkeen. Lisätietoa Traficomilla valvonnasta, valvontastrategiasta sekä valvontasuunnitelmasta löytyy Traficomilla nettisivuilta.

<https://traficom.fi/fi/liikenne/raideliikenne/raideliikenteen-turvallisuuden-valvonta>

Ennen 16.6.2019 myönnettyihin turvallisuustodistuksiin sovelletaan valvonnan osalta asetuksen (EU) N:o 1158/2010 mukaisia arviointikriteerejä turvallisuustodistuksen voimassaoloajan. Kaikkiin 16.6.2019 ja sen jälkeen myönnettyihin turvallisuustodistuksiin, ml. muutokset ja uusimiset, sovelletaan valvonnassa asetuksen (EU) 2018/762 mukaisia arviointikriteerejä.

Koska jotkut EU-jäsenmaat ovat lykänneet 4. rautatiepaketin täytäntöönpanoa vuodelle 2020, voi esiin tulla tilanteita, jossa Suomessa liikennöintiä aloittavalla hakijalla on voimassa oleva turvallisuustodistuksen A-osa jossain muussa jäsenmaassa. Tällaisissa tilanteissa voidaan katsoa turvallisuustodistuksen A-osan vastaavan yhteistä turvallisuustodistusta.